

**UCHWAŁA NR XXXVII/395/21
RADY GMINY BRANICE**

z dnia 13 grudnia 2021 r.

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na
2022 rok**

Na podstawie art. 4¹ ust. 2 i 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1119) Rada Gminy Branice uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje do realizacji Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na terenie Gminy Branice na 2022 rok o następującej treści:

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Rozdział 1.

Wstęp

Wśród wielu problemów społecznych występujących w Polsce, jako jeden z czołowych, wysuwają się problemy związane z nadużywaniem alkoholu. Mają one istotny wpływ na zdrowie fizyczne i psychiczne zarówno jednostek, jak i rodzin, a ich konsekwencje dotyczą nie tylko osób uzależnionych, ale wpływają też na całą populację. W obecnej dobie nie zastanawiamy się już, czy warto pomagać osobom, rodzinom i dzieciom dotkniętym problemem alkoholizmu, ale jak to robić szybciej, skuteczniej i efektywniej. Pomagać to nie tylko minimalizować skutki alkoholizmu, ale pomagać to przede wszystkim zapobiegać, czyli edukować, uświadamiać, wskazywać alternatywne sposoby spędzania wolnego czasu, radzenia sobie z sytuacjami trudnymi, konfliktami, jak skutecznie bez używek rozładowywać napięcia i rodzącą się agresję. Pomagać to również wspierać młodych ludzi w kształtowaniu prawidłowych postaw osobowościowych, aby nie było potrzebne „podpieranie się” substancjami uzależniającymi. Uczyć umiejętności mówienia „nie” w sytuacjach, gdy młody człowiek jest poddany presji otoczenia. Alkoholizm to choroba, która rozwija się latami, niepostrzeżenie. Skutki uzależnień nie ograniczają się jedynie do ograniczeń fizycznych czy psychicznej degradacji samego uzależnionego, one dotyczą wszystkich osób, które żyją, pracują czy przyjaźnią się z uzależnionym.

Rozdział 2.

Diagnoza sytuacji

W Polsce w ciągu ostatnich kilkunastu lat wzrosło spożycie alkoholu o ponad 20%, zmieniła się również struktura picia. Mimo, że chętniej pijemy alkohole słabsze, to coraz częściej po nie sięgamy, a wskaźniki spożycia alkoholi mocnych wcale mocno się nie zmieniły. Ponad połowę wypijanego alkoholu stanowi piwo (54,5%), drugą kategorię pod względem ilości spożycia stanowią wyroby spirytusowe (30,2%) i na końcu wina i miody pitne (15,3%). Skala uzależnienia od alkoholu wśród dorosłych jest dość trudna do określenia, choćby ze względu na fakt że leczeniu z powodu uzależnienia poddana jest niewielka liczba osób – do 15% osób uzależnionych (Cekiera, 1994). Większość danych wskazuje, że w Polsce jest 3-5 milionów osób nadużywających alkoholu i około 800 tysięcy do miliona uzależnionych (por. Moskalewicz i inni, 1991; Woronowicz, 1993; Cekiera, 1994). Do tej niechlubnej liczby dodać należy osoby żyjące z osobą uzależnioną lub bezpośrednio pod jej wpływem, których jest co najmniej trzy razy tyle (rodziny alkoholików). Dokładne dane dotyczące skali uzależnienia od alkoholu przedstawia poniższa tabela.

	Odsetek w populacji	W Polsce 38,6 mln	W mieście 100 tys. mieszkańców	W mieście 25 tys. mieszkańców	W gminie 10 tys. mieszkańców
liczba osób uzależnionych od alkoholu	ok. 2	ok.800 tys.	ok. 2 000	ok. 500	ok. 200
dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika (współmałżonkowie, rodzice)	ok. 4	ok.1,5 mln	ok. 4 000	ok. 1 000	ok. 400
dzieci wychowujący się w rodzinach alkoholików	ok. 4	ok. 1,5 mln	ok. 4 000	ok. 1 000	ok. 400

osoby pijące szkodliwie	5-7	2-2,5 mln	5 000 -7 000	1 250-1 750	ok. 500-700
-------------------------	-----	-----------	-----------------	-------------	-------------

Źródło: Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – dane z 2006 roku.

Niepokojąco przedstawia się również skala zjawiska wśród dzieci i młodzieży. W ciągu ostatnich lat możemy zauważyć obniżenie wieku inicjacji alkoholowej – 50,3% chłopców i 38% dziewcząt po raz pierwszy wypilo wino lub wódkę przed 12 rokiem życia (Fatyga, Rogala-Obłękowska, 2002). Natomiast wśród młodzieży starszej wynik jest jeszcze bardziej zatrważający. Z obszernych badań przeprowadzonych przez Janusza Sierosławskiego wynika, że na 4500 osób z szkół podstawowych i ponadpodstawowych (14-18 lat) ponad 92% ma już za sobą inicjację alkoholową.

Rozdział 3.

Podstawa prawna

Podstawę prawną działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych stanowią:

- 1) ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1372 z późn. zm.);
- 2) ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1119);
- 3) ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 z późn. zm.).

Rozdział 4.

Adresaci programu

Program przeznaczony jest dla:

- 1) osób uzależnionych od alkoholu;
- 2) rodzin, dzieci i osób dotkniętych problemem uzależnień;
- 3) przedstawicieli instytucji i służb pracujących z osobami i rodzinami dotkniętymi problemem uzależnień (pedagodzy, psychologzy, nauczyciele, pracownicy socjalni, kuratorzy rodzinni i społeczni, policjanci, pracownicy służby zdrowia, duchowni);
- 4) wszystkich mieszkańców Gminy.

Rozdział 5.

Cele programu

1. Kierowanie lokalną polityką rozwiązywania problemów alkoholowych służącą zmniejszeniu aktualnych i zapobieganiu nowym problemom alkoholowym.
2. Zwiększanie dostępności i skuteczności pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych oraz członków ich rodzin.
3. Zmniejszenie degradacji zdrowotnej, społecznej i ekonomicznej osób oraz rodzin ponoszących skutki nadużywania alkoholu.
4. Promowanie postaw społecznych ważnych dla profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.
5. Działalność wychowawcza i informacyjna w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych.
6. Kontrola rynku napojów alkoholowych zwłaszcza w kontekście przestrzegania zakazu sprzedaży alkoholu nieletnim.

Rozdział 6.

Zadania programu i sposób ich realizacji

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu, poprzez:
 - 1) dofinansowanie w sprzęt oraz materiały niezbędne do realizacji programu terapeutycznego dla osób uzależnionych od alkoholu OTU w Branicach;
 - 2) publikowanie w lokalnej prasie informacji na temat problemów wynikających z uzależnienia oraz możliwości leczenia / informowanie o godzinach pracy placówek odwykowych (Poradnia Odwykowa w Branicach, OTU w Branicach, oraz grup A–A, Klubu Abstynenta);

- 3) kontynuowanie współpracy w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych z Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Branicach, OTU w Branicach, Szkołami Podstawowymi, organizacjami pozarządowymi, stowarzyszeniami;
- 4) dofinansowanie szkolenia dla psychologa-terapeuty, pedagogów szkolnych;
- 5) finansowanie kosztów działalności komisji.

2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrona przed przemocą w rodzinie. Działania w tym zakresie obejmują:

- 1) bieżące i szczegółowe rozpoznanie problemów przemocy w rodzinie, poprzez monitorowanie sytuacji w rodzinach, organizowanie współpracy służb i instytucji;
- 2) stworzenie kompleksowego systemu poradnictwa i interwencji w celu zapewnienia ochrony, pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie. Tworzenie nowego bezpiecznego pomieszczenia typu interwencyjnego na własnym terenie wraz z zapewnieniem pomocy psychologicznej, terapeutycznej i prawnej lub zawarcie porozumienia i powierzenie usług w zakresie kompleksowych oddziaływań wobec osób doznających przemocy domowej i sprawców przemocy organizacji pozarządowej;
- 3) udzielanie pomocy dla dzieci i młodzieży z rodzin, w których istnieje problem alkoholowy rodzica lub obojga rodziców;
- 4) kontynuowanie współpracy z Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Rewirem Dzielnicowych w Branicach w zakresie sygnalizowania istnienia problemu alkoholowego w rodzinach oraz przemocy w rodzinie, z wykorzystaniem procedury i dokumentacji „Niebieskie Karty”;
- 5) oddziaływania korekcyjno-edukacyjne na osoby stosujące przemoc;
- 6) zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego;
- 7) finansowanie kosztów opinii lekarzy biegłych sądowych, sporządzonych przez biegłego psychiatrę oraz psychologa w przedmiocie uzależnienia, ze względu na podjęte przez komisję czynności zobowiązujące do leczenia;
- 8) pomoc psychologiczna i socjoterapeutyczna dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym, poprzez zintegrowanie działań różnych instytucji zajmujących się pomaganiem dziecku (Szkoły, Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, Ośrodka Pomocy Społecznej, Sądu Rodzinnego, Policji, Świetlic opiekuńczo-wychowawczych, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych).

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych poprzez:

- 1) prowadzenie badań i sondaży służących lokalnej diagnozie;
- 2) podnoszenie świadomości społecznej dotyczącej przyczyn i skutków przemocy w rodzinie;
- 3) dofinansowanie zajęć o charakterze edukacyjno-rekreacyjnym z programem profilaktycznym w szkołach i przedszkolach na wniosek dyrektora szkoły, finansowanie materiałów niezbędnych do prowadzenia zajęć;
- 4) organizowanie lokalnych kampanii edukacyjnych związanych z profilaktyką problemów alkoholowych, organizowanie festynów, obchodów lokalnych dni (np. trzeźwości 9 września). Przystąpienie i aktywny współudział w ogólnopolskiej kampanii „Zachowaj trzeźwy umysł” pod patronatem Ministra Edukacji Narodowej i Sportu;
- 5) organizowanie imprez trzeźwościowych z udziałem zespołów taneczno-rozrywkowych z terenu gminy Branice (ze szkół podstawowych);
- 6) dofinansowanie zespołów artystycznych, stowarzyszeń oraz innych organizacji uczestniczących w programach profilaktycznych;
- 7) inicjowanie spotkań z organizacjami i jednostkami grupującymi dzieci i młodzież, organizowanie spotkań z fachowcami w dziedzinie profilaktyki i uzależnień;
- 8) inicjowanie i finansowanie widowisk teatralnych i konkursów w przedmiocie uzależnień;
- 9) dofinansowanie lokalnych imprez kulturalno-sportowych nastawionych na promocję zdrowego trybu życia;

- 10) doposażenie świetlic środowiskowych i klubów dla dzieci i młodzieży w niezbędne materiały do realizacji programu opiekuńczo – wychowawczego;
- 11) prowadzenie działalności informacyjnej edukacyjnej skierowanej pośrednio i bezpośrednio do dzieci i młodzieży oraz działań przeznaczonych do ich rodziców, do sprzedawców alkoholu, działania kontrolne ograniczające sprzedaż alkoholu nieletnim;
- 12) rozszerzenie zajęć psychoprofilaktycznych dla młodzieży o różne formy zajęć sportowych;
- 13) podejmowanie działań edukacyjnych oraz kontrolnych interwencyjnych wobec firm prowadzących promocję, reklamę i sprzedaż napojów alkoholowych;
- 14) finansowanie wypoczynku dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych, a w szczególności kolonii lub półkolonii, w programie których uwzględnione są zajęcia promujące zdrowy tryb życia obejmujący profilaktykę uzależnień oraz przeciwdziałanie agresji i przemocy;
- 15) dofinansowanie spotkania opłatkowego Gminnej Komisji z grupą AA w Branicach;
- 16) dofinansowanie szkoleń i kursów specjalistycznych w zakresie pracy z dziećmi i młodzieżą w placówkach oświatowych i opiekuńczo wychowawczych;
- 17) zorganizowanie szkolenia dla sprzedawców napojów alkoholowych;
- 18) sfinansowanie specjalistycznego przeszkolenia zwiększającego kompetencje w zakresie pomagania rodzinom, w których dochodzi do przemocy;
- 19) prowadzenie lokalnej działalności na rzecz bezpieczeństwa w miejscach publicznych w kontekście problematyki alkoholowej oraz przeciwdziałania nietrzeźwości kierowców;
- 20) realizowanie programów szkoleniowych w szczególności uwarunkowań rozwoju problemów alkoholowych, zjawiska przemocy, metod diagnozy tych problemów, metodologii tworzenia lokalnej strategii rozwiązywania problemów społecznych.

4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych, poprzez dofinansowanie działalności stowarzyszeń lub klubów abstynenckich organizujących imprezy o charakterze kulturalno - sportowo - turystycznym służącym rozwiązywaniu problemów alkoholowych.

5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określanych w art. 13 i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowaniu przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego poprzez złożenie wniosku do policji o wszczęcie dochodzenia w przypadku złamania zakazu sprzedaży alkoholu nieletnim lub nietrzeźwym oraz w przypadku złamania zakazów promocji i reklamy napojów alkoholowych.

6. Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie, finansowanie, kierowanie do Centrów Integracji Społecznej. Prowadzenie działań związanych z integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu i innych działań zapobiegających wykluczeniu społecznemu na szczeblu lokalnym.

7. Wykorzystanie Funduszy Strukturalnych Unii Europejskiej w ramach działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych, poprzez przygotowanie projektów działania zgodnych z kierunkami działań określonych w innych programach ogólnopolskich jak: Narodowy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Wojewódzki Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych .

Rozdział 7.

Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Komisja jest ciałem inicjującym, opiniującym i nadzorującym wykonanie Gminnego Programu Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

1. Regulamin działania Komisji:

- przygotowanie i przedkładanie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii,
- bieżąca kontrola zadań wynikających z Gminnego Programu,
- współpraca z instytucjami i organizacjami działającymi w sferze profilaktyki,
- organizacja spotkań, szkoleń dla nauczycieli, zajęć profilaktycznych dla dzieci,

- odbywanie szkoleń w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych,
- stałe dyżury informacyjne dla mieszkańców Gminy,
- prowadzenie rozmów interwencyjno-motywacyjnych z osobami wnioskowanymi o zastosowanie leczenia odwykowego,
- kierowanie osób uzależnionych do Sądu Rejonowego w celu zastosowanie leczenia odwykowego,
- zbieranie dokumentacji przypadków przemocy domowej,
- opiniowanie wniosków o wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych,
- prowadzenie kontroli przestrzegania warunków sprzedaży, podawania i spożycia napojów alkoholowych,
- prowadzenie analizy problemów alkoholowych i stanu zasobów w dziedzinie ich rozwiązywania na terenie gminy, wprowadzenie lokalnych inicjatyw,
- rozpatrywanie pism dotyczących problematyki uzależnień i profilaktyki wpływających do Urzędu Gminy,
- Komisja odbywa posiedzenia w miarę potrzeb, jednak nie rzadziej niż jeden raz w miesiącu,
- podjęte postanowienia, decyzje i wnioski Komisja podejmuje zwykle większością głosów w obecności co najmniej połowy składu osobowego Komisji,
- z każdego posiedzenia jest sporządzany protokół.

2. Zasady wynagrodzenia członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Za pracę w Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych jej członkom przysługuje wynagrodzenie każdorazowo na podstawie listy obecności, z tym, że:

- 1) dla Przewodniczącego Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych za przygotowanie i udział w posiedzeniu Komisji, za każde posiedzenie - 337,50zł
- 2) dla Członka Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych za udział w posiedzeniu Komisji, za każde posiedzenie - w wysokości 225,00zł. Wynagrodzenie przysługuje wyłącznie za czynny udział w posiedzeniu Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Członkowie Komisji i Przewodniczący Komisji za udział w zespołach realizujących między innymi działania kontrolne z zakresu przestrzegania ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi wynagradzani będą tak jak za udział w posiedzeniach komisji. Płatność nastąpi na koniec miesiąca, po którym nastąpiła kontrola i złożenie listy obecności. Ilość odbywanych posiedzeń, przeprowadzanych płatnych kontroli przestrzegania ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi będą uzgadniane z Wójtem Gminy Branice. Lista płac sporządzana jest na koniec miesiąca po którym nastąpiły posiedzenia czy kontrole i złożeniu listy obecności.

3. Członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych nie będący pracownikami Urzędu korzystają z delegacji na takich samych zasadach jak inni pracownicy Urzędu.

Rozdział 8.

Monitorowanie stanu problemów alkoholowych

Pełnomocnik ds. uzależnień sprawuje na bieżąco nadzór nad realizacją Programu i podejmuje niezbędne działania zmierzające do osiągnięcia celów wyznaczonych w Programie. Wskaźniki monitoringu:

- 1) liczba osób objętych terapią;
- 2) liczba osób objętych działaniami pomocowymi;
- 3) liczba dzieci, młodzieży i dorosłych objętych działaniami profilaktycznymi, edukacyjnymi i informacyjnymi;
- 4) liczba osób korzystających z usług OTU w Branicach;
- 5) liczba kontroli i skontrolowanych punktów sprzedaży napojów alkoholowych.

Rozdział 9.

Realizacja Programu

1. Koordynację przedsięwzięć związanych z realizacją zadań własnych Gminy z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych zawartych w niniejszym programie prowadzi Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

2. Za realizację Programu odpowiadać będą:

- 1) Wójt Gminy Branice;
- 2) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i współpracy z organizacjami pozarządowymi;
- 3) Ośrodek Pomocy Społecznej w Branicach;
- 4) Posterunek Policji w Branicach;
- 5) Ośrodek Terapii Uzależnień w Branicach;
- 6) szkoły na terenie Gminy Branice.

Rozdział 10.

Finansowanie

Źródłem finansowania zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych są środki finansowe z budżetu Gminy Branice. Przeciwdziałanie alkoholizmowi i narkomani należą do zadań własnych gminy na podstawie ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Rozdział 11.

Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Sprawozdanie merytoryczne z realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przygotowuje Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i przedstawia Radzie Gminy Branice do przyjęcia.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Branice.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia z mocą obowiązująca od dnia 01.01.2022r i podlega ogłoszeniu poprzez wywieszenie na tablicy ogłoszeń przy Urzędzie Gminy w Branicach.

Przewodnicząca Rady Gminy
Branice

Bogusława Dyląg